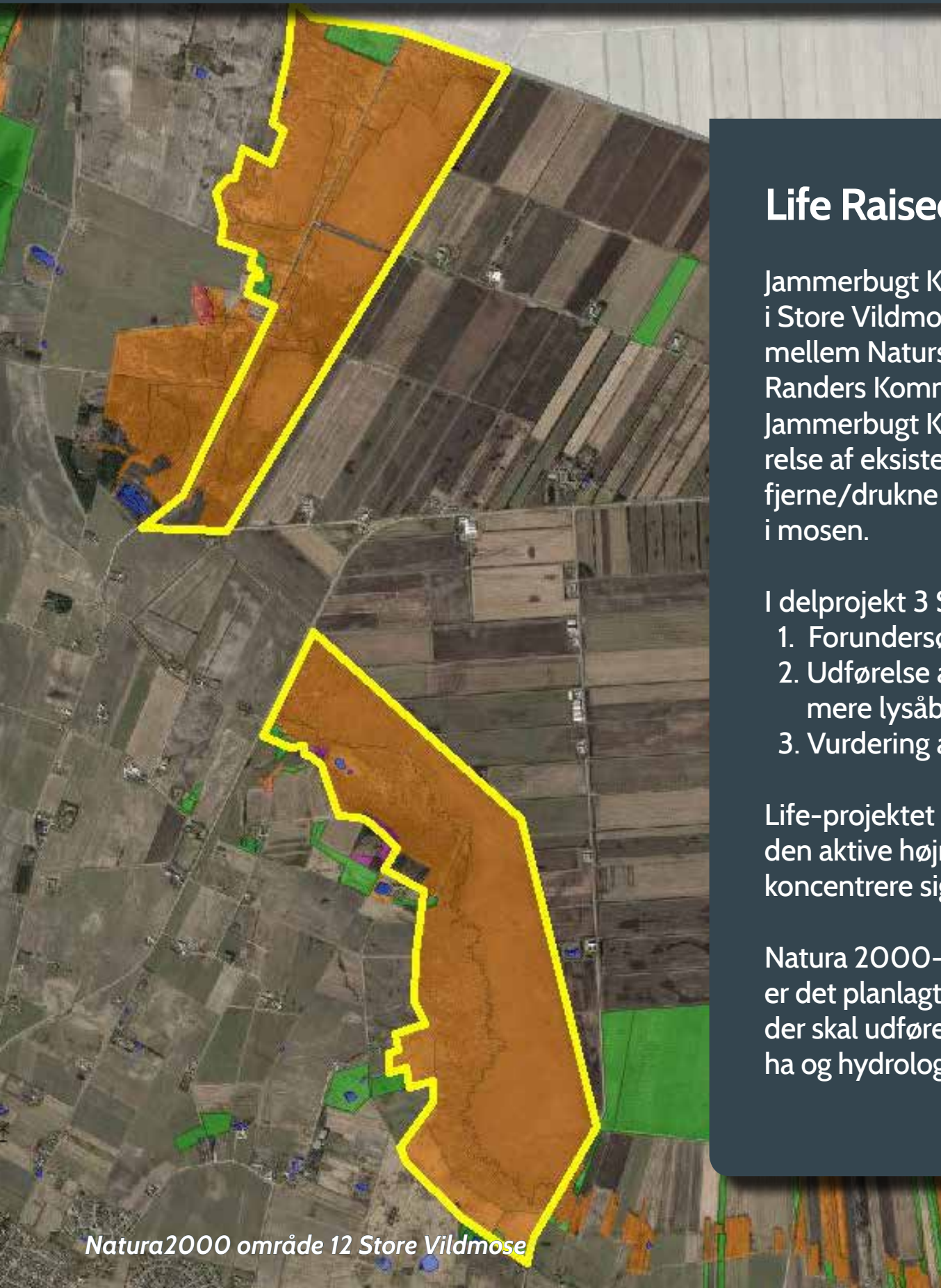

Opstart af et Life projekt Store Vildmose

Abstract:

Ved opstart af et større naturgenopretningsprojekt gør man sig som kommunalt ansat biolog en del overvejelser – og med god grund. Der er desværre ikke tradition for, at man i kommunerne bruger meget tid på at monitorere, hvilke effekter, ens naturplejeprojekter har. Men i Life-projekter er der heldigvis krav om netop denne dokumentation. I Life Raised Bogs in Denmark NAT/DK/000012 delprojekt 3 Store Vildmose er der udført baselinemonitering med opsætning af vandstandsloggere, jordbundskortlægning, kortlægning af vegetationen ved hjælp af en modificeret NOVANA metode samt en beskrivelse af de nuværende forhold i en biologisk rapport.

Life Raised Bogs in Denmark – Store Vildmose

Jammerbugt Kommune har fået midler fra EU til et Life-projekt i Store Vildmose. Life Raised Bogs in Denmark er et samarbejde mellem Naturstyrelsen, Tønder Kommune, Norddjurs Kommune, Randers Kommune, Rebild Kommune, Mariagerfjord Kommune og Jammerbugt Kommune. Kort fortalt vil projektet handle om bevarelse af eksisterende og genopretning af nedbrudt højmoser ved at fjerne/drukne træopvækst samt sikre en permanent høj vandstand i mosen.

I delprojekt 3 Store Vildmose er projektet delt op i tre dele:

1. Forundersøgelse.
2. Udførelse af tiltag for at forbedre hydrologien og gøre mosen mere lysåben (fældning af træer og buske).
3. Vurdering af klimaeffekten i forhold til ændring i CO₂-tab.

Life-projektet i Store Vildmose har til formål at sikre og genoprette den aktive højmoser. Projektet vil ikke inkludere landbrugsjord, men koncentrere sig om naturområderne.

Natura 2000-område 12 Store Vildmose er på i alt 1853 ha. Heraf er det planlagt, at de 488 ha er med i dette projekt. Det er planen, at der skal udføres forundersøgelser på alle 488 ha, rydninger på 207 ha og hydrologiske tiltag på 268 ha. Projektet løber frem til 2021.

Den sydlige del af projektområdet set fra Damvej

Overvågning bestående af baselineovervågning og effektovervågning

Overvågningen har til formål at påvise, at dette Life-projekt har en positiv effekt i forhold til hydrologi og artssammensætningen (særligt i forhold til arter af tørvemosser, Sphagnum) i området. Den skal også vise, om området ændrer karakter, så eksisterende aktiv højmoser er sikret, og udvalgte områder med nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemos udvikler sig i en retning, som muliggør gendannelse af aktiv højmoser.

Effektovervågningen forventes at kunne svare på følgende spørgsmål:

1. Kommer der øget dækning af tørvemosser i partier med nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemos, som i dag er næsten uden tørvemosser?
2. Forskydes artssammensætningen af tørvemosser i retning af flere højmoserarter i partier med aktiv eller nedbrudt højmoser, som i dag er domineret af ikke-højmoserarter af tørvemos (S. fallax m.fl.)?
3. Er der en positiv effekt af rydning og vandstandshævning i forhold til mængden af opvækst af birk, bjerg-fyr og andre træarter?

Afvanding af mosen grundet gamle trægrave

Afvanding af mosen ved grøfter

Basisovervågning

En kombination af Novana- og Devano-undersøgelserne og egne udlagte pinpoint- og dokumentationsfelter, vandstandsloggere og luftfototolkning udgør denne baseline-undersøgelse.

Der benyttes en metode, hvor der udlægges 30 permanente prøvefelter i den sydlige del (10 for nedbrudt højmoser, 10 for skovbevokset tørvemos og 10 for aktiv højmoser). Derudover udlægges der prøvefelter i forbindelse med de ti vandstandsloggere, som er sat op. I prøvefelterne registreres vegetationen ved hjælp af pinpoint og 5-meter cirkler. I 5-meter cirklen registreres dækningsgrad af sphagnum, vandflade, bar tørv, vegetationshøjde og kronedække.

Vandstandsloggerne skal måle vandstanden i området flere gange dagligt, både før, under og efter gennemførelse af naturgenopretningsprojektet.

For at kunne gentage denne undersøgelse efter rydningerne og de hydrologiske tiltag er alle prøvefelter og vandstandsloggere markeret med landmåler-gps, og pinpoint-felterne er yderligere markeret med et jernrør for at gøre det muligt at genfinde den eksakte lokalitet.

Størrelsen på arealer med træopvækst i forskellige tilgroningsklasser vurderes ud fra besigtigelser og luftfoto.

Baselineovervågningen, en teknisk forundersøgelse af de hydrologiske forhold samt indsamling af viden om højmoser, området og best practice inden for højmosegenopretning skal hjælpe med at skabe kvalificerede mål med projektet, evaluere på disse mål og vælge metoder.

Tilgroning med birk

Tranebær voksende på Sphagnum rubellum

Effektovervågning og evidensbaseret naturforvaltning

Evidensbaseret naturforvaltning søger at tage udgangspunkt i nyeste forskning og sammenholde det med best practice inden for naturpleje og derved træffe kvalificerede beslutninger i naturforvaltningsprojekter.

Ved dannelse af overvågningsprogrammet er der samlet viden ind fra lignende projekter og sparet med erfaring brugere af Novana-programmet, projektgruppen, Life-projektet i Lille Vildmose og forskere i økologi fra Københavns og Aarhus Universitet med det formål at skrive overvågningsprogrammet mest hensigtsmæssigt sammen.

For at vise, hvad vores naturpleje har gjort af forskel, er det nødvendigt at udføre en effektovervågning, som er en gentagelse af vegetationsanalysen. Det er også nødvendigt at foretage en analyse af vandstandsmålingerne.

Sammensætning af overvågningsprogrammet har gjort os mere bevidste om, hvad vi vil måle på, og det har givet opsætning af mere konkrete mål for projektet.

I projektet er der løbende dialog med de forskellige interessenter, da der er flere interesser i området, som skal afvejes.

Arbejdet med effektovervågning og evidensbaseret naturforvaltning giver os mulighed for at tage ved lære af projektet og formidle denne viden videre.

Fotos: Morten Hillner

Kontaktinfo

Mere information om projektet kan ses på projektets hjemmeside www.raisedbogs.dk

Hvis du har spørgsmål til projektet er du velkommen til at kontakte projektleder

Marianne Lindhardt

v/Jammerbugt Kommune på mail: msl@jammerbugt.dk telefon: 72 57 72 04

Jeg er også tilstede her på Biodiversitetssymposium 2017